



mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM



Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Eva Škorupová

Deň vďakyvzdania – zážitkové vyučovanie v rámci hodín anglického jazyka

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Eva Škorupová

Kontakt na autora: Základná škola, Wolkerova 10, 085 41 Bardejov,
zs@zswolkerovabj.edu.sk

Názov OPS/OSO: Deň vďakyvzdania – zážitkové vyučovanie v rámci hodín anglického jazyka

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2014
VII. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: PaedDr. Emília Lapčáková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

zážitkové učenie, spracovanie zážitku do poznania a vedomostí, motivácia, inovatívna metóda, úloha pedagóga pri zážitkovom učení, žiak - subjekt vo vzdelávacom procese, humanizácia školstva.

Anotácia

Práca je zameraná na využitie zážitkového učenia na hodinách anglického jazyka. Informuje ako je možné implementovať na hodiny anglického jazyka nové netradičné formy zážitkového učenia, konkrétne organizovanie Dňa vd'akyvzdania . Poukazuje na výhody zážitkového učenia, akými je predovšetkým rozvíjanie kreativity žiaka, podpora sebahodnotenia žiaka a zodpovednosť za prácu v kolektíve. Práca prezentuje vlastné postrehy z uvádzania metódy zážitkového vyučovania v rámci hodín anglického jazyka. Teoretická časť sa zaoberá úlohou a miestom zážitkového učenia v humánnej škole, ako aj kladmi a nedostatkami zážitkového učenia. Praktická časť podrobne popisuje prípravu, priebeh a hodnotenie Dňa vd'akyvzdania na hodinách anglického jazyka.

OBSAH

ÚVOD	5
1 ÚLOHA A MIESTO ZÁŽITKOVÉHO VYUČOVANIA V HUMÁNNEJ ŠKOLE	7
1.1 Zážitkové vyučovanie na hodinách anglického jazyka	9
1.2 Klady a zápory zážitkového vyučovania	13
2 DEŇ VĎAKYVZDANIA NA HODINÁCH ANGLICKÉHO JAZYKA	15
2.1 Príprava a organizácia Dňa vd'akyvzdania	17
2.2 Priebeh Dňa vd'akyvzdania	19
3 HODNOTENIE PRÍPRAVY A PRIEBEHU DŇA VĎAKYVZDANIA	27
3.1 Prínos netradičnej metódy zážitkového vyučovania pre edukačný proces	29
3.2 Inovatívnosť osvedčenej pedagogickej skúsenosti	31
ZÁVER	32
Zoznam príloh	34

ÚVOD

„Povedz mi niečo a ja to zabudnem.

Ukáž mi niečo a ja si to zapamätám.

Dovoľ mi, aby som si to vyskúšal na vlastnej koži, a ja to budem ovládať.

Dovoľ mi, aby som to prežil, a ja to budem cítiť a chápať.“

J. A. Komenský

Ak sa hlbšie zamyslíme nad týmto citátom, nemôžeme nesúhlasiť. Naopak, každý pedagóg vie, že naša súčasná škola neposkytuje vo svojom vzdelávacom procese dostatočné množstvo zážitkov a prežívaní. Stále uprednostňujeme kvantitu vedomostí a poznatkov pred ich kvalitou. V každodennej pedagogickej praxi sa ako učiteľka anglického jazyka stretávam u žiakov s pomerne nízkym záujmom o učenie sa cudzieho jazyka. Často premýšľam o tom, kde sú príčiny tohto nezájmu. Prečo je anglický jazyk pre mnohých žiakov akýmsi „strašiakom“ ?

Uvedená skutočnosť ma viedla k tomu, aby som svoje hodiny anglického jazyka spestrila, zatriktívnila. Okrem množstva nových progresívnych metód a foriem vo svojej pedagogickej praxi som začala praktizovať zážitkové učenie. Práve táto metóda – cesta, viedla k tomu, aby som žiakom ukázala, ako a prečo sa učiť anglický jazyk so skutočným záujmom.

Moja osvedčená pedagogická skúsenosť Deň vďakyvzdania – zážitkové vyučovanie na hodinách anglického jazyka je zameraná na učivo anglického jazyka pre žiakov, ktorí sa učia anglický jazyk minimálne šesť rokov. V súlade so ŠVP ISCED 2A je táto práca určená pre učiteľov ZŠ, ktorí vyučujú anglický jazyk ako prvý cudzí jazyk. Učivo korešponduje s učebnicou Project 3 a 4 tretie vydanie, kde sa preberajú reálie USA.

Zážitkové učenie je veľmi efektívne. Práve tu je možné, aby si žiak všetko otestoval, ohmatal, ovoňal, ochutnal, vnímal všetkými zmyslami. Zamýšľajúc sa nad uvedenými pozitívami zážitkového učenia som zaviedla na škole tradíciu organizovania Dňa vďakyvzdania tak, ako ho prežíva 300 000 miliónov Američanov (anglicky hovoriacich ľudí) každoročne v posledný novembrový štvrtok.

V rámci aplikovania zážitkovej formy učenia sa som snažila hlavne o:

1. rozvoj kreativity žiaka
2. posilnenie rozvoja osobnosti žiaka
3. ovplyvnenie žiakovho postoja k jazyku
4. posilnenie žiakovho sebapoznania
5. spoluprácu žiaka v kolektíve
6. spoznanie silných a slabých stránok kolektívu – triedy.

Myslím si, že uvedené atribúty sú dostatočným dôvodom na zavádzanie a uplatňovanie zážitkovej formy učenia aj do takého predmetu, akým je anglický jazyk. Žiaci na druhom stupni základnej školy by mali ovládať úroveň jazyka A2.

Stručne uvediem, že to znamená pre žiaka schopnosť porozumieť vetám. Vedieť sa dohovoriť v jednoduchých bežných situáciách, v ktorých ide o jednoduchú priamu výmenu informácií a o známe témy a činnosti. Žiak by mal rozumieť krátkym, jednoduchým textom, ako sú inzeráty, prospekty, jedálne lístky, rozvrhy. Mal by vedieť

nájsť konkrétne informácie, rozumieť krátkym jednoduchým poznámkam a odkazom. Mal by dokázať napísať krátky list, poďakovať sa niekomu za niečo.

V anglickom jazyku u žiaka rozvíjame a učíme päť zručností. Je to čítanie s porozumením, počúvanie s porozumením, rozprávanie, písanie a praktický jazyk. Bolo veľkým potešením pre mňa ako učiteľku anglického jazyka sledovať počas priebehu zážitkového učenia – Dňa vďakyvzdania, ako sa žiaci popasovali so zvládaním všetkých piatich uvedených zručností.

Vzhľadom na veľmi pozitívny ohlas u žiakov, kolegov i vedenia našej základnej školy plánujem v organizovaní tohto zážitkového učenia pokračovať a každoročne ho vylepšovať o nové nápady a pripomienky .

Špecifikácie cieľovej skupiny

Kategória: pedagogickí zamestnanci, učitelia II. stupňa základných škôl – aprobácia anglický jazyk.

Žiak: žiak 8. a 9. ročníka základnej školy.

Vzdelávacia oblasť: reálie a poznatky o krajine, ktorej jazyk sa učím.

Vyučovacia predmet : Anglický jazyk

Názov programu kontinuálneho vzdelávania, pre ktoré by uvedená OPS mohla byť využitá :

1. Rozvíjanie emocionálnej inteligencie a komunikačných zručností
2. Metodika výučby anglického jazyka na základných školách
3. Didaktika reálií vo vyučovaní anglického jazyka
4. Tvorivá dramatika v edukačnom procese
5. Skupinové vyučovanie vo výučbe cudzích jazykov

1 ÚLOHA A MIESTO ZÁŽITKOVÉHO VYUČOVANIA V HUMÁNNEJ ŠKOLE

Naša škola je pasívna a neproduktívna, čítame a počujeme všade okolo seba. V škole je potrebná zmena. Vzhľadom na neustále prehlbujúci sa rozpor medzi školou a meniacou sa spoločnosťou je potrebné hľadať nové metódy a formy práce.

Cieľom našej školy je rozvíjať osobnosť žiaka, rozvíjať mravnú a citovú sféru žiaka, rozvíjať komunikatívne, poznávacie, tvorivé, organizačné schopnosti a aj schopnosť učiť sa. Ako je to však v praxi? Kto hodnotí prácu učiteľa podľa výsledkov v oblasti rozvoja osobnosti žiaka? Stále prevažuje pamäťové učenie a mechanické reprodukovanie osvojených vedomostí. Tradičným vyučovaním v našich školách je odovzdávanie poznatkov a informácií učiteľom, pričom žiak je iba pasívnym prijímateľom. Neustále žiaka preťažujeme odovzdávaním poznatkov a vyžadovaním ich spätného memorovania, namiesto toho, aby sme žiaka viedli k tvorivej aktivite.

Práve toto boli dôvody, prečo som sa rozhodla na svojich hodinách anglického jazyka začať postupne túto skutočnosť meniť. Uvádzaním rôznych nových metód práce sa snažím už niekoľko rokov rozvíjať u žiaka jeho tvorivosť, iniciatívu a záujem o predmet. V konečnom dôsledku svedčia o tom aj moje posledné osvedčené pedagogické skúsenosti v edukačnom procese, ktoré som spracovávala v I. kole výzvy, kde som veľmi podrobne písala o práci s programom EASY SCHOOL na hodinách anglického jazyka, neskôr v V. kole výzvy som zverejnila svoju osobnú skúsenosť s projektovým vyučovaním, v rámci ktorého žiaci spolu so mnou spracovávali Turistického sprievodcu mestom Bardejov.

V tejto práci budem podrobne popisovať svoju skúsenosť so zážitkovým vyučovaním. Myslím si, že zážitkové vyučovanie je veľmi efektívne. Mám veľmi rada, keď sa veci robia efektívne a s rozumom, lebo to vyplýva, ako to uvádza v konečnom dôsledku aj Wikipédia, už z našej podstaty človeka :

Rod (genus) - **Človek** - Homo

Druh (species)- **Človek rozumný** - H. Sapiens.

Slovo efektívnosť vysvetľuje jeden zo slovníkov cudzích slov ako účinnosť a pôsobivosť, a o to sa snažím vo svojom vyučovacom procese. Snažím sa byť na svojich hodinách pôsobivá a účinná.

Keď chcem skutočne dosiahnuť pôsobivosť a účinnosť prostredníctvom zážitkového vyučovania, je na mieste objasniť si aj pojem zážitok.

Charakteristiku zážitku môžeme zhrnúť do niekoľkých bodov (podľa Jiráka, 2006) :

1. Komplexnosť – vychádza zo samotnej existencie človeka, ktorého nemožno redukovat' len na racionálne uvažujúcu bytosť.
2. Verbálna neprenositelnosť – zážitok nemôžeme jeho opisom preniesť z jednej osoby na druhú, pretože každý človek prežíva tú istú udalosť rôznym spôsobom.
3. Nedefinovateľnosť – konkrétne jazykové výrazy nedokážu presne vystihnúť duševný stav, ktorý vzniká pri zážitku. Definovanie zážitku je v tomto prípade bezpredmetné. Zážitok sa dá do určitej miery len popísať.
4. Jedinečnosť – každý zážitok je neopakovateľnou a jedinečnou udalosťou.

5. Neoddeliteľnosť od obsahu – prežívajúci jedinec je spätý s prežívanou udalosťou.

Ako vidíme, zážitok je skutočne nenahraditeľná a neopakovateľná skúsenosť, ktorú žiak v edukačnom procese nemôže ničím iným nahradiť. Malo by byť snahou učiteľa prenášať do vyučovacieho procesu čo najviac zážitkov, ktoré svojou komplexnosťou, jedinečnosťou, ale aj neoddeliteľnosťou od obsahu zvyšujú efektivitu učenia sa žiaka.

Zároveň je nutné podotknúť, že práve zážitkové vyučovanie je taká forma učenia, prostredníctvom ktorej sa žiak mení zo subjektu na objekt vo vyučovacom procese. A práve o to sa snaží humánna škola. Žiaci si z vyučovacieho procesu odnášajú najmä zážitkovosť. Žiak je chápaný ako osobnosť v kolektíve so svojimi pozitívami i negatívami. Žiaka učíme tolerovať inakosť. Vedeť ho vo výchovno-vzdelávacom procese k tolerancii voči iným, vytvárame príjemnú pracovnú atmosféru v kolektíve. Žiak sa cíti na takejto hodine príjemne, bez stresu. Nemá obavy z toho, že sa vyjadří chybné, nemá strach, že dostane zlú známku a pod. Učebnica nie je jediným zdrojom získavania informácií. Vyučovanie je prítlačivé a zaujímavé. Medzi žiakom a učiteľom sa vytvára priaznivá emocionálna interakcia. Nedá mi nespomenúť aj skutočnosť, že my učiteľia máme tendenciu byť priaznivejšie naklonení dobre prospievajúcim žiakom a práve pri zážitkovom vyučovaní má učiteľ oveľa širšiu možnosť pozorovať a pozitívne usmerňovať aj slabších žiakov. Dôležitú úlohu tu zohráva aj neverbálna komunikácia, keď úsmevom, gestom, pohľadom žiaka povzbudzujeme k ďalšej činnosti. Veľmi dôležitý je aj moment hodnotenia. Učiteľ nie je jedinou osobou, ktorá hodnotí. Žiak je vedený k seba hodnoteniu – rozmýšľa a prehodnocuje, ako danú úlohu zvládol, čo mohol urobiť lepšie a dôkladnejšie. Žiak je vedený k tvorivosti a sám zvažuje, ako úlohu vyriešiť, zvládnuť. Cíti sa slobodne.

Veľmi stručne zhrnuté poznatky zo štúdií Tureka, Zelinu, Kosovej, Mojžiška o humánnej škole ma inšpirovali, aby som aj pre tých žiakov, ktorí nemajú pozitívny vzťah k anglickému jazyku, uvádzala nové progresívne formy vo vyučovacom procese. Zážitkové vyučovanie je jednou z takýchto foriem.

Pri tejto forme učenia sú kladené isté požiadavky na učiteľovu osobnosť. Učiteľ by mal používať vo vyučovacom procese také aktivity, ktoré sú primerané vývinovému obdobiu žiakov. Učiteľ by mal akceptovať rôzne názory a vyjadrenia žiakov, aby celková atmosféra v triede nebola napätá a aby sa vytvoril pocit dôvery a rešpektu. Atmosféra v triede by mala byť dostatočne bezpečná. Učiteľ by nemal vstupovať do riešenia problémov v skupine, aby neobmedzoval slobodné vyjadrenia žiakov. Nenásilnou formou by mal poukazovať na to, čo sa hodnotí ako správne. Nemal by vnášať do vyučovania nervozitu a nepokoj. Nemal by presadzovať pred žiakmi názor, ktorý považuje za správny. Mal by dokázať primeranými prostriedkami udržať v triede disciplínu. Učiteľ by si mal ustrážiť zachovanie autority učiteľa, i keď si niektoré situácie zážitkového učenia vyžadujú bližší vzťah so žiakom.

1.1 Zážitkové vyučovanie na hodinách anglického jazyka

Zážitková pedagogika uvádza, že žiak si prostredníctvom zážitkového učenia skúša a nacvičuje rozličné životné situácie pomocou aktivít, ktoré sú pre neho veľkou výzvou. Základom zážitkovej pedagogiky vo všeobecnosti je vlastná aktivita, prostredníctvom ktorej žiak získava zážitky. Typickým pre zážitkovú pedagogiku je zapojenie žiaka fyzicky, intelektuálne aj emočne, vrátane pocitov a zmyslov, jeho predchádzajúcich skúseností ako aj následné spracovanie zážitku. Preto je takýto spôsob získavania poznatkov v oveľa väčšej miere dynamický, vyžadujúci si aktívne zapojenie zainteresovaných jednotlivcov. Čím viac energie žiak musí vynaložiť, tým je zážitok intenzívnejší, zapamätateľnejší a využiteľnejší pre výučbu. Ak je poznatok sprevádzaný emocionálnym zážitkom, je uloženie poznatku v dlhodobej pamäti podporované prežitou emóciou.

Moje zážitkové učenie na hodinách anglického jazyka by som prirovnala čiastočne k tvorivej dramatike. Prostredníctvom inscenovania Dňa vďakyvzdania žiaci vstupovali do rolí a situácií takým spôsobom, že mohli zaujať vlastné stanovisko, mali možnosť interpretovať vlastný názor. Týmto spôsobom zároveň poznávali sami seba. Vlastným seba hodnotením si vyberali úlohy, ktoré chceli riešiť, a vylučovali úlohy, ktoré im boli vzdialené. Prirodzeným spôsobom skúmali, objavovali, hľadali riešenia.

Prostredníctvom improvizovania, keď sme spolu s vybranou triedou hrali Deň vďakyvzdania v priemernej americkej rodine, žiaci boli nútení viesť komunikáciu. Samozrejme, v anglickom jazyku. Improvizovali, teda hrali „akože“. Avšak každý žiak bol sám sebou v umelo navodenej situácii. Ako učiteľka som mala jedinečnú príležitosť žiakov pozorovať, skúmať, ako sa správajú v momentálnej situácii.

Musím podotknúť, že v každom kolektíve, s ktorým som toto zážitkové učenie realizovala, išlo o jedinečnú a neopakovateľnú situáciu. Pre hráčov- žiakov to bol zážitok, čo nikdy inokedy a niekde inde neexistuje a nebude existovať.

V rámci jednotlivých zručností anglického jazyka boli prostredníctvom zážitkového učenia realizované jednotlivé zručnosti nasledovne :

- **komunikácia** – žiaci mali za úlohu prostredníctvom prezentácie a hovoreného slova primeranou komunikáciou objasniť vznik, tradíciu Dňa vďakyvzdania. Popísať históriu sviatku, vysvetliť, ako uvedený sviatok prebieha v súčasnej americkej rodine. Pripomenúť, že deň, v ktorý sa zážitkové učenie uskutočňuje, je zároveň aj autentickým dňom na západnej pologuli našej zemegule v USA, (pripomínam, že ide o posledný štvrtok v mesiaci november), čo nasleduje v ďalší deň, teda v piatok a počas celého víkendu po uvedenom sviatku.
- **čítanie s porozumením** – žiaci potrebovali zhromaždiť všetok dostupný materiál o uvedenom sviatku, zostaviť vhodný klasický jedálny lístok na slávnostnú večeru, preložiť všetky potrebné recepty na zhotovenie jednotlivých jedál, vrátane uvedenia správneho množstva jednotlivých surovín v európskych jednotkách. (Premeniť **ounce- oz.** na gramy, **pound - lb.** na kg, **quarter** – na kg, **pint - pt.** na litre, ...).
- **počúvanie s porozumením** – žiaci, ktorí sa zúčastnili na zážitkovom učení ako pozorujúci, sa pokúsili venovať pozornosť obsahu a tento si samostatne preložiť

tak, aby dostatočne správne pochopili, čo im bolo v rámci prezentácie predvedené.

- **písanie** – žiaci vlastnoručne zhotovili menovky k jednotlivým jedlám, koláčom a tekutinám, ktoré sa pri slávnostnej večeri v uvedený sviatok podávajú. Taktiež preložili modlitbu, ktorú sa väčšina amerických rodín v tento večer modlí.
- **praktický jazyk** – žiaci dokázali pomenovať jednotlivé jedlá slávnostného menu. Stručne memorovali postup prípravy jednotlivých jedál, dramatickým spôsobom ilustrovali priebeh večere v klasickej americkej rodine. Uviedli jednoduchým spôsobom, ako najstarší muž v rodine rozporcuje moriaka. Stručne vyjadrili pocity jednotlivých členov rodiny, ktorí sa pri príležitosti slávnostnej udalosti zídu iba raz v roku, a to práve v Deň vd'akyvzdania.

Charakteristika zážitkového učenia :

1. participatívne učenie – aktívny je učiteľ aj žiaci, tvorivo a iniciatívne spracovávajú poznatky;
2. kooperatívne a interaktívne učenie – vytváranie pozitívnych medzil'udských vzťahov, podnecuje efektívnu otvorenú komunikáciu, podporuje prijímanie zodpovednosti;
3. uvedomovanie si vlastných postojov, hodnôt a citov – zmena porozumenia samého seba, chápania okolitého sveta, zmena postojov a správania;
4. kreatívne učenie – rozvíja sa divergentné myslenie, rozvíja sa schopnosť riešiť úlohy, rozvíja sa myslenie v pojmoch a v obrazoch;
5. podpora pozitívneho hodnotenia seba i iných – vytvára sa pozitívna atmosféra bezpečia a lásky;
6. aktívne učenie;
7. učenie založené na zážitku a skúsenosti – prináša zmeny v správaní;
8. sociálne – psychologické zručnosti učiteľa – učiteľ má byť empatický, tvorivý, s vysokou dávkou sociálneho cítenia.

V tejto časti som veľmi stručne popísala, aké úlohy museli žiaci riešiť a následne prežívať pri inscenovaní uvedeného zážitkového učenia. V ďalších častiach sa budem jednotlivými aktivitami zaoberať podrobnejšie. Pre ilustráciu, ako vyzerala výsledná tabuľa sviatočnej večere, zverejňujem fotodokumentáciu z vlastného zdroja.



Obrázok 1 Príprava slávnostnej tabule žiakmi v novembri šk. roka 2012/2013

Prameň : vlastný návrh



Obrázok 2 november 2012/2013 – slávnostná tabuľa

Prameň : vlastný návrh



Obrázok 3 november 2013/2014 – slávnostná tabuľa

Prameň : vlastný návrh



Obrázok 4 Príprava slávnostnej tabule, november 2013/2014

Prameň : vlastný návrh



Obrázok 5 Slávnostná tabuľa, november 2012/2013

Prameň : vlastný návrh

1.2 Klady a zápory zážitkového vyučovania

S pojmom zážitkového učenia sme sa stretli už v minulosti. Jedným z významných predstaviteľov zážitkového učenia bol Dewey. Tvrdil, že vzdelávanie je založené na kvalite zážitku. Veril, že skúsenosť, a to predovšetkým osobná, je hnacou silou pre žiakov, aby sa chceli dozvedieť viac.

Ďalším dobrým príkladom z histórie je aj dielo Jána Amosa Komenského, ktorý v diele Škola hrou propaguje, oproti klasickému memorovaniu, vzdelávanie založené na princípe hry. Hra sa stala dobrým motivačným činiteľom pri získavaní ďalších poznatkov a vedomostí.

Naši súčasní propagátori zážitkového učenia nezvýrazňujú iba význam samotného zážitku, ale predovšetkým jeho spracovanie. Na hodinách cudzieho jazyka sa odporúča eliminovať memorovanie a uskutočňovať výučbu založenú na tréningu a rozvoji jazykových kompetencií s ohľadom na rôzne štýly učenia sa žiaka, jeho schopnosti a druh inteligencie. (Pedagogicko-organizačné pokyny 2013/2014).

Pozitíva zážitkového vyučovania :

- a) v úvode si žiaci ujasnia zámer a cieľ, čo je zmysel témy;
- b) žiaci sú aktívne participatívni – pri modelovaní prípadovej štúdie, hraní rolí, dramatizácii hry;
- c) žiaci sú už od začiatku motivovaní, čím je vyvolaná aktivita žiakov;
- d) žiaci sú rozdelení do skupín, dvojíc;
- e) žiaci poznajú jasné pravidlá;
- f) žiaci sa učia vyjadrovať svoj názor;
- g) žiaci nie sú v strese, učia sa prekonávať trému;
- h) žiaci bezprostredne po ukončení praktizujú sebareflexiu;
- i) utvárajú si vlastný názor;
- j) žiaci sa zúčastňujú viacerých aktivít naraz;
- k) je to tvorivé a aktívne vyučovanie.

Negatíva zážitkového vyučovania :

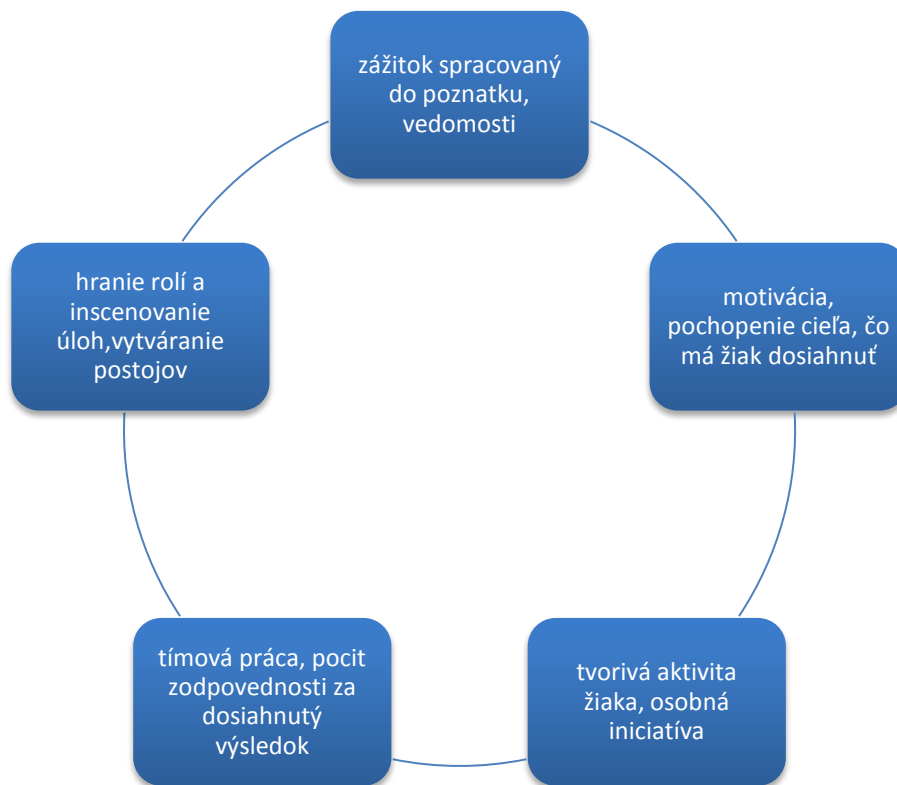
- a) časová náročnosť;
- b) nemožnosť obsiahnuť rozsah učebných osnov;
- c) vysoké požiadavky na učiteľa, ako je kreativita a vysoké sociálne cítenie;
- d) pomerne náročné na hodnotenie.

Humanistická psychológia – zážitková – uvádza, že ak niečo zažijeme, zapamätáme si viac ako 50%. Uvedený údaj potvrdzuje vysokú efektivitu zážitkového učenia. Zároveň musíme podotknúť, že odporúča kombináciu klasického a zážitkového učenia.

Na základe vlastných skúseností sa plne s týmto názorom stotožňujem. Keby žiaci nemali isté vedomosti a schopnosti, nebolo by možné uskutočniť zážitkové učenie. Žiaci v priebehu Dňa vďaka zdania boli postavení pred úlohy:

7. zabezpečiť produkty pre prípravu slávnostného menu,
8. spracovať a navrhnuť jedálny lístok,
9. získať recepty,
10. napísať menovky,
11. pripraviť prezentáciu v programe Power Point,
12. prezentovať prezentáciu pred žiakmi,
13. uvariť jednotlivé jedlá,
14. vhodne sa upraviť,
15. pripraviť slávnostnú tabuľu.

Samozrejme, vykonávali aj ďalšie čiastkové úlohy, ktoré si organizácia zážitkového učenia vyžadovala. Pre žiakov je takéto vyučovanie slobodnejšie a voľnejšie. Nesedia staticky na svojich miestach, ale sa prirodzene pohybujú v priestore. Učiteľ má veľmi dôležitú úlohu predovšetkým v úvode – žiakov dostatočne motivovať, zapáliť pre akčnosť a tvorivosť. Inštrukcie podávané učiteľom musia byť jasné a zreteľné. Rozdelenie žiakov do jednotlivých pracovných skupín musí učiteľ zorganizovať s vysokou dávkou sociálneho cítenia a empatie.



Graf 1 Štruktúra zážitkového učenia

Prameň: vlastný návrh

2 DEŇ VĎAKYVZDANIA NA HODINÁCH ANGLICKÉHO JAZYKA

Deň vďakyvzdania je tradičný severoamerický sviatok, ktorý patrí do obdobia dožiniek, uvádza Wikipédia v slovenskom preklade.

Korene sviatku sú v období 17. storočia. V roku 1621 si po prvý raz sadla za stôl odvážna skupinka pútnikov a d'akovala za to, že prežili prvý ťažký rok v Novom svete. Na začiatku nebývanej tradície bolo 101 pútnikov, ktorí sa iba rok predtým doplavili z Anglicka na lodi Mayflower do Ameriky. Na druhej strane Atlantiku hľadali slobodu pre svoje protestantské, puritánske poňatie náboženstva. Deň vďakyvzdania však nepatrí len protestantom. Je to jediný spoločný sviatok všetkých Američanov bez ohľadu na vierovyznanie. Ako to už v histórii býva, aj táto tradícia vznikla náhodne. Keď sa loď Mayflower blížila k severovýchodným brehom Ameriky, more sa doslova zbláznilo. Posádku síce tvorili skúsení muži, ale aj tak hrozilo, že napokon nedokážu v rozbúrených vlnách pristáť. Búrka odniesla loď ďaleko od miesta, ktoré si pútnici vyhliadli ako miesto, kde zakotvia po prvýkrát. Pútnici sa hneď pustili do budovania prvej osady. Z ničoho dokázali veľmi rýchlo vybudovať drevenú osadu. Čoskoro však drsná zima začala zabíjať. Polovica osadníkov sa nedožila najbližšej jari. Ostatných zachránili Indiáni z neďalekej dediny. Priniesli jedlo a kožušiny. Na jar prišiel k Angličanom Indián Squanto z kmeňa Wampanoag. Daroval im semená kukurice a poradil, ako ich zasiať. Na jeseň ich prekvapila bohatá úroda. Rýchlo sa naučili obchodovať s kožušinami a nájsť kvalitné drevo na stavbu lodí. Nasledujúci rok tak mohli dramatický príchod do Nového sveta osláviť veľkou hostinou, na ktorú pozvali aj Indiánov. Im, ale v prvom rade Bohu, d'akovali za prežitie. Oslavy spojené s modlitbami trvali až tri dni. Hostina bola pod holým nebom, pretože William Bradford, prvý guvernér kolónie Plymouth, pozval až 90 Indiánov. Také množstvo ľudí by sa do jeho dreveného domu nepomestilo. Tradícia vďakyvzdania sa potom udržiavala, ale dlho nemala charakter národného sviatku. Stalo sa tak až v roku 1789, keď slávny prezident George Washington vyhlásil posledný novembrový deň každého roku za Národný deň vďakyvzdania. Spoločne s ním sa oslavovala aj americká ústava. Tretí americký prezident Thomas Jefferson, ktorý bol známy nielen bystrým mozgom, ale aj nečakanými rozhodnutiami, si tento sviatok neoblúbil. Pre veľké hodovanie ho prirovnával ku kráľovským praktikám. A tie v Amerike nemali miesto. Amerika bola predsa slobodná a demokratická republika. Dnes možno povedať, že múdry muž obsah sviatku nepochopil. Hostina bola iba sprievodným javom vrúcneho modlenia a d'akovania Bohu za pomoc pred istou záhubou prvých osadníkov. V roku 1863 poetka Sarah Josepha Hala, autorka povestnej poémy Mary, mala malé jahňa, presvedčila Abrahama Lincolna, aby vyhlásil „Thanksgiving Day“ za národný sviatok. Navrhla posledný novembrový štvrtok, aby sa nadviazalo na Washingtonovo rozhodnutie. Od roku 1941 sa tento najväčší americký sviatok oslavuje vo štvrtý novembrový štvrtok. Na stoloch amerických rodín tróni pečený či restovaný moriak, pyré zo sladkých zemiakov, poliate omáčkou s brusnicami, a k tomu všetkému povestný tekvicový koláč. V Kanade sa Deň vďakyvzdania oslavuje druhý októbrový pondelok.

Ak by sme v takto napísanej forme podali informáciu žiakom na hodine anglického jazyka, samozrejme v angličtine, nezapamätali by si z toho veľa. Čítanie s porozumením a preklad článku by bolo pre žiakov nudné a nezaujímavé. Premýšľala som, ako žiakom informácie o jednom z najväčších, ak nie najväčšom sviatku priblížiť zaujímavou a pútavou formou. Napadla mi myšlienka: Prečo si to nezahrať naživo?



Obrázok 6 Prezentácia Dňa vďakyvdania , november 2013

Prameň : vlastný návrh



Obrázok 7 Príprava slávnostnej tabule

Prameň : vlastný návrh

2.1 Príprava a organizácia Dňa vd'akyvzdania

Od samého začiatku mi bolo jasné, že celé to musím premyslieť, dobre pripraviť a zorganizovať. Po dlhšom zvažovaní som sa rozhodla v prvom roku organizovania pre triedu 9.C, kde boli žiaci šikovní, tvoriví, premýšľajúci a zodpovední, ale i menej šikovní, pohodlní, ba niektorí aj leniví a neprispôsobiví.

Motivácia – to bolo prvé, o čom som uvažovala. Ako ich nadchnúť? Predniesla som na hodine anglického jazyka hrubé rysy organizovania Dňa vd'akyvzdania s vlastnou predstavou. Zaujalo ich to a začali rozmýšľať a prinášať vlastné podnety. Vzájomne sa vyburcovali do diskusie, z ktorej vzišla ucelená myšlienka, ako to bude prebiehať.

1. Určili sme si deň, kedy zážitkové vyučovanie zorganizujeme – posledný štvrtok v novembri, tak ako to prebieha v USA.
2. Rozdelili sme si úlohy v prípravnej fáze organizovania Dňa vd'akyvzdania:
 - pripraviť návrh na slávnostné menu,
 - zozbierať podrobné informácie k jednotlivým receptom,
 - pripraviť zoznam vecí potrebných na dekoráciu slávnostnej tabule,
 - pripraviť zoznam produktov potrebných na varenie a pečenie,
 - pripraviť rozpočet,
 - premyslieť, kto nám môže finančne pomôcť.
3. Rozdelila som žiakov do pracovných skupín a konkretizovala, kto bude na akej úlohe participovať:
 - Skupina 1 – spracovanie menu
 - Skupina 2 – získanie receptov
 - Skupina 3 – príprava návrhu dekorácie slávnostnej tabule, vytvorenie zoznamu vecí potrebných na dekoráciu
 - Skupina 4 - príprava prezentácie v programe Power Point
 - Skupina 5 – príprava hovoreného sprievodného slova
 - Skupina 6 – príprava menoviek k jedlám v anglickom jazyku

Žiaci boli rozdelení v prípravnej fáze do šiestich dvoj–trojčlenných skupín. Prípravnú fázu sme realizovali začiatkom novembra, približne jeden mesiac pred samotným Dňom vd'akyvzdania.

Ďalej bolo treba raz týždenne skupiny skontrolovať, aby som mala prehľad, ako na jednotlivých úlohách pracujú, aké majú problémy, s čím potrebujú pomoc.

Týždeň pred plánovanou akciou sme pripravili časový harmonogram, v akom jednotlivé triedy II. stupňa našej školy budú prichádzať na prezentáciu Dňa vd'akyvzdania. Bolo treba rozhodnúť, vzhľadom na časovú náročnosť, ktoré triedy sa prezentácie zúčastnia. Podotýkam, že škola je veľká. Momentálne má 660 žiakov. Časový plán bolo potrebné prekonzultovať s vedením školy a požiadať o uvoľnenie vybraných tried z vyučovania na 15-minútovú prezentáciu.

Kvôli hladkému priebehu a plynulosti prezentácií sme vytvorili dve dvojčlenné skupiny žiakov, ktorí privádzali jednotlivé triedy k prezentáciám. Touto organizáciou sme

predišli prípadným nedorozumeniam, prestojom či disciplinárnym prehreškom. Deň pred podujatím skupina dievčat urobila nákup surovín a za pomoci spolužiakov suroviny doručili do školy.

Zároveň deň pred samotnou akciou sme skontrolovali, ako je všetko pripravené, a zhotovili sme prenosné tabule – nástenky s tematikou Dňa vďakyvzdania.

Zvlášť upozorňujem, že v predvečer podujatia sme sa dohodli na oblečení, pretože je to výnimočný deň a Američania si na tento sviatok veľmi potrpia. Venujú na jeho prípravu veľa času. Samotný deň skutočne oslavujú. Prezentujú to aj svojím oblečením. V tento deň sa ľudia nielen slávnostne naladia, ale aj slávnostne oblečú. Dohodli sme sa, že chlapci budú oblečení v oblekoch. Dievčatá sa dohodli na čierno-bielej kombinácii. Čierna sukňa či nohavice, biela blúzka a spoločenské topánky. Musím podotknúť, že tento moment žiakov zasiahol najviac. Niektorí z nich sa takto prezentovali po prvý raz v základnej škole. Prekvapením pre mňa i kolegov bolo, ako úžasne sa správali. Ako by im slávnostné oblečenie dodávalo punc dôležitosti. Chlapci nemali potrebu robiť nezbedníctva. Naopak, správali sa dôstojne a primerane situácii. Sama som tým bola prekvapená, keďže som také niečo neočakávala. Žiaci boli disciplinovaní, snažili sa jeden druhému pomôcť. Povzbudzovali sa a radili si. Mala som možnosť žiakov spoznávať z úplne inej stránky, ako ich poznám pri bežnom vyučovaní.



Obrázok 8 Práca s receptami, november 2012/2013

Prameň : vlastný návrh

2.2 Priebeh Dňa vďakyvzdania

Zážitkové učenie Deň vďakyvzdania sa uskutočňuje každý rok, ako som už spomínala, v posledný novembrový štvrtok. Žiaci prídu na vyučovanie ako v bežný pracovný deň, avšak vyučovanie začína už od 7,30 hod. Žiaci, ktorí sú oblečení v slávnostnom odevu, si oblečú zástery. Rozdelíme sa do pracovných skupín:

1. skupina – čistí a pripravuje zeleninu a ovocnú misu,
2. skupina - pripraví plnku a moriaka, brusnicovú omáčku,
3. skupina – pripravuje koláč,
4. skupina – pripravuje dekoráciu slávnostnej tabule,
5. skupina – umýva riady a priebežne upratuje,
6. skupina – pripraví notebook, dataprojektor a plátno na prezentáciu.

Po rozdelení úloh jednotlivé troj – dvočlenné skupiny sa pustia do plnenia svojich úloh.

Skupina 1

Pripraví a uvarí sladké zemiaky v šupke, načistí a udusí mrkvu na cibuli a cesnaku, očistí brokolicu, rozdelí na malé ružičky a uvarí ju nad parou. Neskôr na dekoruje ovocnú misu.

Skupina 2

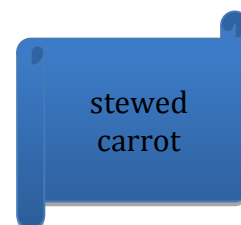
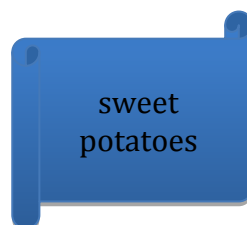
Umyje moriaka, celú kožu potrie rozpusteným bylinkovým maslom a vnútro moriaka naplní plnkou /plnka – rozmočené a nadrobno nakrájané žemle, vajička, korenie, nadrobno nasekaná kuracia pečeň a petržlenová vňať/. Časť skupiny dohliada na pomalé pečenie a polievanie moriaka výpekcom z mäsa. Medzitým druhá časť skupiny pripraví brusnicovú omáčku podľa receptu, ktorý je pomerne jednoduchý. Prísady, ktoré potrebujeme, sú : 200 g sušených brusníc, 100 g kryštálového cukru, 300 ml vody, 1 cibuľa, šťava z 1 citróna, šťava z 1 pomaranča, štipka nastrúhaného zázvoru a 1 lyžica solamylu. Brusnice, vodu a cukor povaríme asi 10 minútu, pridáme nadrobno posekanú cibuľu, zázvor, šťavu z citróna a pomaranča, opäť varíme asi 10 minút. Zahustíme solamylom rozpusteným vo vode.

Skupina 3

Upečie tekvicový koláč. Cesto nepripravujeme, použijeme hotové lístkové cesto kvôli nedostatku času. Plnku pripraví žiaci takto : produkty na plnku – 2 šálky očistenej a nastrúhanej dužiny z tekvice, 1 ½ šálky šľahačkovej smotany, ½ šálky hnedého cukru a ½ šálky bieleho cukru, 1 čajová lyžička (ČL) soli, 2 vajcia, 2 ČL mletej škorice, 1 ČL mletého zázvoru, ¼ ČL muškátového kvetu, ¼ ČL rozdrvených klinčekov, ½ ČL citrónovej kôry. Do misky dáme hnedý aj biely cukor, soľ, koreniny a citrónovú kôru, dobre premiešame, pridáme tekvicu a vajička. Opäť dobre premiešame a hotové cesto vložíme do formy na pečenie. Pri teplote 180 stupňov Celzia pečieme asi 40 minút. Pred podávaním koláč ozdobíme šľahačkou.

Skupina 4

Pripraví slávnostnú tabuľu – prestrie obrus, uloží taniere, príbory, poháre, obrúsky a dodekoruje vhodnými sviečkami a menovkami, ktoré si žiaci pripraví vopred.



stewed
brocoli

cranberry
sauce

pumpkin
pie

Skupina 5

Priebežne upratuje, odnáša smeti a umýva riad. Žiaci sa vzájomne kontrolujú a napomínajú, čo je ešte potrebné urobiť. Je veľmi zaujímavé a poučné ich pri tom pozorovať. Učiteľ má veľkú príležitosť sledovať žiakove charakterové a vôľové vlastnosti. Opätovne sa mi potvrdilo, že žiaci, ktorí nevynikajú na klasických hodinách, sa pri zážitkovom učení prejavia ako veľmi aktívni, spontánni a ochotní spolupracovať.

Skupina 6

Pripraví premietacie plátno, notebook a dataprojektor na prezentáciu, prepojí a skontroluje funkčnosť systému.

Táto časť zážitkového učenia trvá približne 120 minút. Po nej nasledujú samotné prezentácie s prehliadkou slávnostnej tabule. V tejto časti prichádzajú do učebne žiaci ostatných vybraných tried, podľa vopred spracovaného časového harmonogramu, kde si môžu prezrieť slávnostnú tabuľu a vypočítať prezentáciu v podaní žiakov. Prezentácia je prednášaná v anglickom aj slovenskom jazyku.



Obrázok 9 Pracovné skupiny pripravujú slávnostné menu, november 2012/2013

Prameň : vlastný návrh



Obrázok 10 Príprava jedál november v v školskom roku 2012/2013
Prameň : vlastný návrh



Obrázok 11 Posledné prípravy pred prezentáciou, november 2013/2014
Prameň : vlastný návrh



Obrázok 12 Prezentácia Dňa vďakyzdania pre vybranú triedu, november 2013/2014
Prameň : vlastný návrh



Obrázok 13 Prezentácia pre vybrané triedy, november 2012/2013

Prameň : vlastný návrh

V úvode každej prezentácie žiaci privítajú prítomných a prednesú vlastné hovorené slovo, počas ktorého premietajú prezentáciu v programe Power Point. Hovorené slovo v novembri 2013 malo takúto podobu:

- A national holiday in the USA
- It is celebrated on the fourth THURSDAY in NOVEMBER
- It is one of the most important holidays for American people
- It is a time when families meet for the big Thanksgiving dinner

History of THANKSGIVING

The PURITANS

- early 17th century in England
- Puritans (a group of Protestants) began

to disagree with the Church of England's

sympathies towards the Catholics

- they wanted to change the church from within
- a sub-group, later known as the Separatists,

wanted to be totally independent

- they wanted to found a church of their own

The MAYFLOWER

- the Separatists went to the Netherlands
- then some of these and others who had remained in England decided to set up a new church in America
- in 1620 around 50 Separatists and 50 pioneers set off from Plymouth, England in a ship called

the Mayflower

- these people later became known as the Pilgrims
- they were followed by 14 000 to 20 000 settlers

between 1629 and 1642

- later, President Roosevelt felt that it was a bit too close to Christmas

- in 1939 Thanksgiving was held on the third Thursday of November
- finally, in 1941, a joint resolution in Congress established it on the fourth Thursday in November

Thanksgiving today

- the Americans celebrate this happy harvest festival with almost the same food as it had been eaten at the first Thanksgiving
- families meet for this special dinner

After the holiday

- That is a time to start with Christmas decoration and preparations
- the very next day, Friday, people go shopping – it is called black Friday
- shop assistants have to work long hours on that day

V slovenskom jazyku :

Snímka 1 a 2 v prezentácii :

- Deň vďakyvzdania je národným sviatkom v USA.
- Oslavuje sa v posledný štvrtok v novembri.
- Je to jeden z najväčších sviatkov Američanov.

Snímka 3 v prezentácii :

- Je to čas, keď sa americké rodiny zídu pri spoločnej sviatočnej večeri.

Snímka 4 a 5 v prezentácii :

História Dňa vďakyvzdania

- Pútnici sympatizujúci s protestanskou katolíckou cirkvou v Anglicku prichádzajú do Ameriky na začiatku 17. storočia.
- Hľadajú tu svoje miesto a nezávislosť.

Snímka 6 a 7 v prezentácii :

Mayflower

- Prichádzajú loďou s Nizozemca a sú rozhodnutí budovať vlastnú novú cirkev.
- Približne okolo roku 1620 len veľmi málo, pravdepodobne 50 separatistov a 50 priekopníkov, sa loďou Mayflower doplaví do Ameriky a neskôr ich nasleduje a priplávajú sa ďalších 14 000 – 20 000 pútnikov.

Snímka 8 v prezentácii :

Obdobie 1629 – 1642

- Prezident Roosevelt tvrdí, že je to obdobie blízko okolo Vianoc.
- Od roku 1939 sa oslavuje Deň vďakyvzdania tretí štvrtok v novembri.
- Nakoniec v roku 1941 kongres konečným rozhodnutím uzákoní oslavu Dňa vďakyvzdania na posledný – štvrtý štvrtok v novembri.

Snímka 9,10 a 11 v prezentácii :

Dnešný Deň vďakyvzdania

- Američania dnes podávajú slávnostnú večeru takmer tak isto, ako to bolo na začiatku, po prvý raz.
- Jedia tie isté jedlá a dekorujú slávnostnú tabuľu všetkým, čo im obdobie dozrievania a zberu plodín poskytuje.
- Rodiny sa v tento deň stretávajú pri slávnostnej večeri.

Snímka 12 a 13 v prezentácii :

Deň po Dni vďakyvzdania

- Je to čas začať s predvianočnou výzdobou a prípravami.

- Nasledujúci deň sa všetci vrhnú do obchodov, kde sú pre nich pripravené veľké cenové zľavy, nazývajú ho - čierny piatok .
- Obchodníci v ten deň pracujú veľmi dlho a sú poriadne unavení.
Ďakujeme za pozornosť.

Potom si účastníci prezentácie môžu obísť slávnostnú tabuľu a prezrieť si, ovoňiť, ba aj ochutnať z uvarených a pripravených jedál.

Prezentácie pre vybrané triedy trvajú približne 120 minút. Po ukončení prezentácií si trieda, ktorá zážitkové učenie realizovala, vychutná pripravené jedlo. V priebehu konzumácie žiaci zvyčajne spolu so mnou urobia krátku sebareflexiu. Je veľmi zaujímavé počúvať hodnotenia žiakov. V tomto momente by som chcela poukázať na dôležitý výchovný moment, keď žiaci majú zhodnotiť celé učenie komplexne. Aj keď si pre toto učenie vyberám najstarších žiakov školy, je to pomerne náročné na organizáciu, ale i časovú dotáciu. Musím však podotknúť, že výsledok – spracovanie zážitku – nie je možné nahradiť žiadnou inou formou učenia.

V úplnom závere je potrebné po celom podujatí upratať a odbornú učebňu ponechať v poriadku a v takom stave, ako sme ju ráno otvorili. Je prekvapujúce, že žiaci si to plne uvedomujú a nie je treba ich k tejto činnosti extra nabádať. Isteže, aj v tejto fáze sa občas nájdú jedinci, ktorí sa ulievajú. Kolektív ich vždy rýchlo odhalí a verejne napomína. Aj to je jeden z veľmi dôležitých výchovných momentov.



Obrázok 14 Vychutnávanie si slávnostného menu žiakmi, november 2013

Prameň : vlastný návrh

Musím podotknúť, že v tento deň je atmosféra školy iná ako v obyčajný pracovný deň. Celá škola rozvoniava chutnými jedlami. Žiaci, účastníci zážitkového učenia, sú oblečení v slávnostnom spoločenskom oblečení. Slávnostná atmosféra a príjemná dekorácia umocňujú zážitok. Každý žiak cíti osobnú zodpovednosť za úspech kolektívu. Záleží im na tom, ako to dopadne. Veď sa prezentujú takmer pred celou školou.

Tento typ učenia je skutočne náročný predovšetkým pre učiteľa. Je potrebné, aby učiteľ všetko dobre zorganizoval a pripravil. Musí mať jasný cieľ a jasnú predstavu, čo chce týmto učením u žiaka dosiahnuť.

Mojím cieľom je, aby žiaci pochopili krajinu, ktorej jazyk sa učia, v komplexnom kontexte. Uvedomujem si, že žiak, ktorý pozná zvyky, tradície a históriu národa, ktorého jazyk sa učí, je vo väčšej výhode. Chápe súvislosti jazyka v celom jeho kontexte. Prostredníctvom zážitkového učenia sa vytvára vzťah a postoj k predmetu. Snažím sa o to, aby anglický jazyk nebol pre žiakov iba strašiakom, ale aby bol bránou k ďalšiemu poznávaniu a učeniu sa.



Obrázok 15 Prezentácia moderujú žiaci 9. B triedy, november 2013

Prameň : vlastný návrh



Obrázok 16 Žiaci 5. ročníka pozorne sledujú prezentáciu, november 2013
Prameň : vlastný návrh



Obrázok 17 Žiaci I. stupňa ZŠ na Ul. Wolkerova sledujú prezentáciu v novembri
školského roka 2012/2013

Prameň : vlastný návrh

3 HODNOTENIE PRÍPRAVY A PRIEBEHU DŇA VĎAKYVZDANIA

Vzhľadom na netradičnosť a unikátnosť zážitkového učenia na hodine anglického jazyka upozorním v tejto časti na dôležité momenty, na ktoré nemôžeme zabudnúť pri príprave ani pri samotnej realizácii zážitkového učenia.

Požiadavky na pedagóga:

- kreativita,
- organizačné schopnosti,
- silné sociálne cítenie,
- schopnosť viesť komunikáciu so žiakmi demokratickým spôsobom,
- schopnosť načúvať žiakom,
- trpezlivosť,
- dôslednosť,
- schopnosť zaujať a motivovať,
- schopnosť nadchnúť žiakov pre určitý cieľ,
- schopnosť hľadať nové cesty riešenia úloh,
- mať prirodzenú autoritu,
- nenechať sa odradiť čiastočným neúspechom,
- schopnosť neustále na sebe pracovať.

Požiadavky na žiakov:

- mať ochotu robiť niečo nové, nepoznané,
- cítiť spolupatričnosť s kolektívom, v ktorom zážitkové učenie prebieha,
- vedieť prevziať zverenú úlohu a ochotne ju hrať,
- byť tolerantný voči spolužiakom,
- vedieť hľadať nové spôsoby riešenia problému, danej situácie,
- vedieť sa prispôbiť,
- chcieť vyjadriť vlastný názor, postreh, postoj,
- byť hravý,
- mať ochotu a vôľu byť aktívnym.

Uvedené požiadavky sú predpokladom pre úspešné završenie zážitkového učenia. Prípravné obdobie je dlhšie a je potrebná priebežná kontrola úloh. Dôležitá je spolupráca so žiakmi. Vzhľadom na to, že žiaci preberajú isté úlohy, je treba, aby sa s týmito úlohami stotožnili aj vnútorne. V úvodnej fáze je veľmi podstatná motivácia. Žiak musí cítiť, že jeho názory, námety a nápady sú prijímané. Nesmie sa báť vystúpiť a pred kolektívom prezentovať svoj návrh. Počas priebehu zážitkového učenia je vhodné žiakov povzbudzovať a viesť k úspešnému ukončeniu. V realizačnej fáze je vhodné nechať väčší priestor samotným žiakom a nepresadzovať vlastné predstavy. Citlivou formou upozorňovať na prípadné nedostatky. Niekedy stačí upozornenie pohľadom či gestom. V záverečnej fáze je nutné previesť reflexiu a nenásilnou formou sa pokúsiť, aby sa vyjadril každý účastník zážitkového učenia. Vhodné je sa k prežitému zážitku vrátiť a spätne ho prehodnotiť s odstupom času. V tomto momente učiteľ získava spätnú väzbu, ako zážitok žiaci spracovali a čo je potrebné v budúcnosti vylepšiť, prípadne čoho a akých chýb sa vyvarovať.

3.1 Prínos netradičnej metódy zážitkového vyučovania pre edukačný proces

Túto kapitolu začnem textom, ktorý žiaci zverejnili na webovej stránke našej školy v decembri 2012, keď sme Deň vďakyvzdania na našej škole organizovali po prvý raz.

„Cieľom nášho zážitkového učenia bolo predviesť žiakom, ale aj učiteľom tento sviatok, jeho tradície, zvyky. Pripravili sme tradičné jedlá, prílohy a nápoje, ktoré lákali na bohato vyzdobenom stole, na ktorom sme si dali veľmi záležať. Z takého učenia sme mali veľmi dobrý pocit a dúfame, že pripravená prezentácia sa páčila aj našim mladším spolužiakom i učiteľom. Aj vďaka takémuto učeniu budeme zas o niečo múdrejší.“

Dagmar Kvočková a Patrícia Číšecká

Teoretici v oblasti pedagogiky chápu metódu vyučovacieho procesu z rôznych aspektov a je teda prirodzené, že ponúkajú aj rôzne delenia vyučovacích metód a veľmi ťažko sa mi hľadalo zaradenie tejto metódy vyučovania do niektorej z koncepcií. Preto prinášam vlastné hodnotenie z rôznych pohľadov. Pri tomto hodnotení sa opieram o niektorých vybraných teoretikov z oblasti didaktiky pedagogiky.

Keď zoberieme do úvahy delenie metód podľa Stračára 1979, ako uvádza Turek 2012, jedným z kritérií delenia metód vyučovacieho procesu je zdroj poznatkov. Podľa zdroja sa tieto metódy delia na slovné, názorné, praktické, ktoré majú svoje podskupiny.

Pri uvedenom delení chcem podotknúť, že metóda zážitkového učenia využíva slovo. Slovo hovorené, ale i písané. V úvode, keď som žiakov motivovala, používala som **rozprávanie**. Príťažlivým a emotívnym spôsobom som rozprávala o svojich vlastných zážitkoch z Dňa vďakyvzdania v Spojených štátoch amerických počas môjho života v tejto krajine. Bolo potrebné, aby som vo fáze príprav žiakom jasne **demonštrovala**, prostredníctvom obrázkov a fotografií na internete, ukážky slávnostných tabúl pri tejto večeri. Vo fáze realizácie bolo potrebné, aby som žiakom **praktickou metódou** ukázala, ako niektoré jedlá pripravovať, keďže žiaci nemali túto skúsenosť ani z domáceho prostredia.

Pri ďalšom type delenia, akým je metóda z hľadiska **logiky**, by som rada uviedla, že žiaci boli nútení použiť **analyticko-syntetickú metódu**, a to vtedy, keď vedeli, že je potrebné pripraviť výsledok – slávnostnú tabuľu, ale aby toto uskutočnili, bolo treba rozdeliť úlohy na malé čiastkové ciele. V praxi to jednoducho znamenalo zozbierať recepty, pripraviť produkty, uvariť a upiecť jednotlivé jedlá, nadekorovať ich na stôl.

Ďalšie delenie uvádza metódy motivácie učebno-poznávacej činnosti žiaka. Tu by som rada zdôraznila, že som skutočne veľmi dôsledne použila **metódu opierajúcu sa o vnútornú motiváciu žiaka**. V uvedenom zážitkovom učení žiak získaval informácie sám o sebe, teda bola naplnená požiadavka potreby poznania. Žiak prežíval hodnotenie, uznanie, pocit úspechu, spolupráce, zmeny podnetov a zážitkov.

V neposlednom rade chcem vyzdvihnúť, že najviac sa prikláňam v rámci delenia všeobecno-didaktických zásad k priradeniu tejto metódy k **metóde inscenačnej**. Je to pomerne dynamická metóda, kde žiaci môžu sami vplývať na zmenu situácie. Priamo sa zúčastňujú, a to veľmi aktívnym spôsobom. Každý žiak hral vlastnú rolu, pričom výhodou bolo, že žiak sa nielen osobne angažoval, ale osobne prežíval situáciu, reálne sa zamýšľal nad riešením problému. Žiaci sa učili chápať medzilidské vzťahy a priamo v situácii riešili konkrétne konflikty a nezhody.

Pri zážitkovom učení Dňa vd'akyvzdania by som rada uviedla charakteristiku prvkov tejto metódy :



Graf 2 Štruktúra metódy zážitkového učenia

Prameň: vlastný návrh

V uvedenej štruktúre som sa pokúsila objasniť a ilustrovať jednotlivé prvky metódy zážitkového učenia v edukačnom procese. Zámerné som si zvolila vybranú ilustráciu, lebo chcem zvýrazniť, že na prvom mieste bol cieľ a všetky ostatné elementy vzdelávacieho procesu boli v rovnakom pomere, čo nie je možné pri iných metódach učenia.

3.2 Inovatívnosť osvedčenej pedagogickej skúsenosti

Inovatívnosť – modernizácia – vylepšovanie, prispôsobenie sa súčasným nárokom a požiadavkám, uvádza slovník cudzích slov stručnú charakteristiku. V čom je inovatívnosť zážitkového učenia Dňa vd'akyvzdania na hodinách anglického jazyka ?

1. Je to originálny nápad, ako v rámci hodín anglického jazyka na základnej škole žiakom II. stupňa pútavou, zaujímavou formou vysvetliť časť reálií krajiny, ktorej jazyk sa žiaci učia.
2. Pri tejto metóde je veľmi dôsledne realizovaná, dnes často spomínaná v rôznych dokumentoch, humanizácia školstva. Žiak je skutočným subjektom vzdelávania. Pri tejto metóde žiak tvorí, hľadá spôsoby, ako a kde požadovanú informáciu

získať, ako získanú informáciu prakticky realizovať. Učí sa, ako sa správať, ako hodnotiť iných, ale i sám seba.

3. Uvedená metóda nemá iba vzdelávací cieľ, ale aj výchovný, pričom prevažuje silná sociálna empatia žiaka voči ostatným spolužiakom.
4. Žiak je vedený k tímovej práci a k pocitu zodpovednosti za úspech, prípadne zlyhanie kolektívu.
5. Učiteľ má možnosť sledovať vôľové a charakterové vlastnosti žiaka, čo pri klasickom vyučovaní nie je vždy možné.
6. Žiak sa cíti veľmi uvoľnene a nebojí sa vyjadriť vlastný názor, pripomienku či návrh.
7. Žiak je priamo v centre diania, musí hrať istú pridelenú úlohu. Ak si nevie poradiť, prosba o pomoc spolužiakov alebo učiteľa nie je hodnotená ako nevedomosť, ale ako doterajšia neskúsenosť.
8. Žiaci deviatego ročníka základnej školy sa neradi zdôverujú so svojimi nápadmi, návrhmi, pripomienkami iným spolužiakom, respektíve učiteľom, ale pri tejto metóde túto nevôľu nepociťujú. Naopak, majú potrebu rozvíjať svoju kreativitu a nápaditosť.

ZÁVER

Rozvíjať kvalitné jazykové vzdelávanie žiakov si od učiteľa vyžaduje inovatívny prístup k predmetu. Najmä ak sa zamyslíme nad výsledkami našich žiakov v rôznych medzinárodných meraniach, ale aj pri výsledkoch dosiahnutých našimi žiakmi maturitnou skúškou z anglického jazyka.

Myslím si, že ak sa žiak učí viac ako osem rokov povinný cudzí jazyk a nedokáže plynule komunikovať na základné témy, potom je chyba niekde vo vzdelávacom systéme. Zaoberám sa touto problematikou, a tak som sa rozhodla skúšať nové metódy vo svojej pedagogickej praxi.

Inscenačná metóda, ktorú som v tejto práci podrobne popísala, je z hľadiska rozvoja jazykových zručností žiaka veľmi progresívna. Pri inscenačnej metóde žiak prostredníctvom hrania úlohy v určitej simulovanej sociálnej situácii získava nové emocionálne skúsenosti, postoj a osvojuje si vhodné spôsoby vo vybraných situáciách. Veľmi dôležitá je aj skutočnosť – rozvíjanie komunikatívnej stránky osobnosti žiaka, čo hodnotím ako vysoké pozitívum najmä pri učení sa cudzieho jazyka.

V rámci zážitkového učenia Dňa vďakyvzdania žiaci prostredníctvom vnemov a zážitkov, ktoré prežívali, si do pamäti ukladali isté informácie, ale aj jazykové štylizácie, ktoré si pri reprodukcii dokážu kedykoľvek oveľa ľahšie vybaviť. To sa mi následne podarilo zistiť, keď sme po určitom čase v rámci hodín konverzácie spätne hodnotili Deň vďakyvzdania. Žiakom sa pomerne rýchlo a správne vybavovali informácie prednesené v prezentácii, ale aj popisy receptov prípravy jedál.

Dôsledným premyslením a následnou realizáciou zážitkového učenia sa mi darilo veľmi podrobne mapovať klímu triedy. Ako pozitívum hodnotím aj to, že každý žiak plnil samostatnú pracovnú úlohu. Pre úspešné splnenie niektorých konkrétnych úloh bolo potrebné využiť prostriedky IKT, ako je práca s počítačom, práca s programom Power Point, práca s internetom a pod. Za najvyššiu hodnotu však pokladám tvorivú činnosť žiakov, a to tak teoretického ako aj praktického charakteru. Konkrétnymi úlohami, ako bolo spracovanie návrhu menu na slávnostnú večeru, získanie receptov, navrhnutie a realizácia dekorácie slávnostnej tabule, bolo potrebné zo strany žiakov pracovať samostatne a tvorivo.

Spracovaním tejto netradičnej metódy v rámci projektu Osvedčená pedagogická skúsenosť v edukačnom procese by som rada inšpirovala aj ostatných kolegov k prípadnej realizácii podobného zážitkového učenia.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. ALBERT, A. 2002. Rozvoj kvality v škole. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum, ISBN 80-8052-166-2.
2. KALHOUS, Z. – OBST, O. A kol. 2002. Školní didaktika. Praha : Portál, ISBN 80-7178-253X.
3. OECD, 2001. Education Policy Analysis : 2001 Edition. Paris : OECD.
4. PETLÁK, E. 2000. Pedagogicko-didaktická práca učiteľa. Bratislava : IRIS, ISBN 80-89018-05-X.
5. TUREK, I. 2004. Inovácie v didaktike. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum. ISBN 80-8052-174-3.
6. TUREK, I. 2010. Didaktika. : Bratislava : Druhé prepracované a doplnené vydanie, 2010, ISBN 978-80-8078-322-8.

Internetové zdroje

7. How People Learn: Brain, Mind, Experience and School. (on-line). (cit. 2004-01-25). Dostupné na : <http://books.nap.edu./html/nwwpwoplw1/ch5.html>.
8. Vedomostné stupne EU Spoločný európsky rámec pre jazyky. Dostupné na : <http://www.speakup.sk/cef.html>
9. Človek rozumný – človek moderný: Wikipedia. Dostupné na :
10. [http://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Clovek_rozumn%C3%BD_\(modern%C3%BD_%C4%8Dlovek\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Clovek_rozumn%C3%BD_(modern%C3%BD_%C4%8Dlovek))
11. Inovatívnosť. Slovník cudzích slov. Dostupné na : <http://www.cudzieslova.sk>
12. Humanizácia vyučovania. Dostupné na: <http://referaty-seminarky.sk/humanizacia-vyucovania-skola--dielna-zudskosti-a-vybrane-casti-z-navrhu-koncepcie-rozvoja-vychovy-a-vzdelavania-v-sr-projekt-milenium/>

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Časový harmonogram prípravy a realizácie Dňa vd'akyvzdania

Príloha 1 Časový harmonogram prípravy a realizácie Dňa vďakyvzdania

Časové vymedzenie	Úlohy pre učiteľa	Poznámky
1 mesiac pred podujatím	<ul style="list-style-type: none"> – Učiteľ si vyberie triedu, s ktorou zážitkové učenie bude realizovať – Učiteľ uskutoční motivačný rozhovor so žiakmi – Zrealizuje so žiakmi diskusiu 	
3 týždne pred podujatím	<ul style="list-style-type: none"> – Rozdelí žiakov do skupín prípravnej fázy – Skupina zodpovedná za zostavenie jedálneho lístka – Skupina zodpovedná za návrh dekorácie – Skupina zodpovedná za prípravu receptov – Skupina zodpovedná za prípravu rozpočtu – Skupina zodpovedná za menovky k jedlám – Skupina zodpovedná za spracovanie prezentácie v programe Power Point – Skupina zodpovedná za prípravu sprievodného slova 	
2 týždne pred podujatím	<ul style="list-style-type: none"> – Učiteľ skontroluje stav plnenia úloh – Poverí žiakov vyberaním finančnej čiastky – Požiada ZRPŠ o príspevok na učenie 	
1 týždeň pred podujatím	<ul style="list-style-type: none"> – Skontroluje stav plnenia úloh – Znova prediskutuje so žiakmi celý scenár zážitkového učenia 	
V deň podujatia	<ul style="list-style-type: none"> – Skontroluje produkty pre varenie – Rozdelí žiakov do nových skupín: – Skupina zodpovedná za varenie – Skupina zodpovedná za pečenie – Skupina zodpovedná za dekoráciu – Skupina zodpovedná za priebežné upratovanie – Skupina zodpovedná za organizáciu príchodu vybraných tried do učebne – Skupina zodpovedná za sprievodné slovo a prezentáciu v programe Power Point – Skupina zodpovedná za celkové hodnotenie podujatia 	